

Lục Tỉnh Tân Văn

閩新省大

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

GIÁ BÁN	
TRONG GIA-PHÁP ĐÔNG-DƯƠNG	
Một năm	6 \$00
Sáu tháng	3 \$50
Ba tháng	2 \$00
Mỗi số	0 \$10
Đổi chỗ ở	0 \$20
ĐẠI-PHÁP VÀ CÁC THUỘC ĐỊA	
Một năm	20fr 00

Số: 506
NAM THỨ MƯỜI MỘT

BẢN LÊ MỖI SỐ: 0 \$ 10

8 Novembre 1917
24 tháng chín Annam
Năm Đinh-tỵ

DIRECTION ET ADMINISTRATION:
F.-H. SCHNEIDER, 162, Rue Pellerin, Saigon

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

Le centimètre de hauteur sur 0.065 de largeur. 1s50
Le décompte de lignes est calculé à raison de 8 au centimètre quelque soit le caractère employé.

BỐ CÁO
Những lời rao về việc buôn bán nếu gửi thư đến Đồn-quản thì Đồn-quản sẽ gửi cho một cái bản để giả phân minh.

MỤC LỤC

- 1 - HỌC NGHIỆP GIAN NAN.
- 2 - THỜI ANNAM.
- 3 - ĐIỂN BÁO.
- 4 - HƯỚNG TRUYỀN.
- 5 - THƠ HỮU NGAI LAI.
- 6 - PHONG TỤC NGƯỜI KHÁ.
- 7 - VĂN CHƯƠNG.
- 8 - THÔNG-HIỆP (Đông-dương).
- 9 - VI NGHĨA QUÂN SỰ.
- 10 - MỘT ĐAM CỎI TRONG THÈ.
- 11 - TRUYỀN KÝ LỄ.
- 12 - CHUYỆN ĐỜI XƯA.

LỜI RAO

Kể từ ngày nay, bản quán khởi sự bán lẻ từ số, nhật trình Lục Tỉnh Tân Văn - Gazette de Cochinchine ở nơi đường Catinat, mấy tiệm đổi bạc và mấy nơi khác.

Giá mỗi số. 0s10

CHỖ SÁI

Tờ Lục-tỉnh-tân-Văn số 505 ngày 1° novembre 1917

Nam-kỳ hiệp-dồng đình sanh hội, phải đọc nhà số 125 đường Charner, chớ không phải số 12.

Học nghiệp gian nan

La Crise de l'Enseignement

(tiếp theo)

Trong bài trước kẻ đây chúng tôi đã luận đến chỗ phá kiển rằng nếu bọn tinh diệu thiều niên các học trường mà từ đôn bốn phần mình chẳng khần đến ôn giáo hoá mà dạy lại lớp hậu lai, thì á là học chánh Nam-kỳ phải hư hỏng và chẳng còn trông phương tân bộ vào đâu đáng nữa.

Đền nay chẳng đợi cho yền giặc mà Đại-pháp đã khuyến dụ người Annam đóng tâm công sự kinh đình lý tại trong nước và sáng lập cao đẳng học hiệu để mà làm cuộc mở hội chánh tri-không hoàng phú, đền này đương buổi nghị luận về việc đã phải thời nên cho người Annam vào tịch quốc-đàn Đại-pháp cho đặng nhiều hơn và mau đẽ hơn. Lại nếu như vì có một phần nhỏ mọn là kẻ đàng nhờ ơn riêng giáo dục, rồi chuyển lòng ích kỷ chẳng đờn tưởng tới ai hết, mà đẽ cho chẳng biết là bạo nhiều sự cậy trông đều phải tàn bại không thể văn hồi, thì là quá nên thê thảm.

Vậy chúng tôi phải hỏi hời cùng

bọn thiều niên Annam mà than rằng: Hỡi nào anh em ta đã có bằng cấp tốt nghiệp cụ thể ời! Anh em không phải là không biết, mà anh em cũng không đặng không biết rằng trong Xã hội lẽ phân minh có đặng một cái chỉ bất kỳ, thì nghĩa là một mỗi sự, lẽ phân có như riêng đặng một sự chỉ thì là phải có một phần chức trách. Mà tuy cũng có khi khó lường phần sự đạo nghĩa thì mac đầu, chớ còn những phận sự Xã hội thì cứ dờ nơi chỗ thiết on thiết dừc của mình đã nhờ Xã hội cấp trọng cho mình mà đẽ lượng trọng khinh cho biết mà phải đến lại cho Xã hội.

Có vậy thì có trả: Ấy là chỉ lý danh ngôn về việc thờ toán, mà cũng là một lời chỉ lý danh ngôn trong đạo nghĩa Xã hội, là chánh đạo nghĩa Không môn. Vậy thì anh em ta đã có bằng cấp tốt nghiệp cụ thể ời! Xin hãy lấy số chỉ thân nhà nước quân hạt mà đẽ nơi khoản học chánh, rồi hãy lấy các số tiền dự định chỉ xuất mà giả thêm về những số tiền theo một môn chỉ phí đản gán cho các tỉnh các làng phủ dự định vào số chỉ xuất, thì anh em sẽ hiểu anh em đản hời ôn piêng trong đại là đờn đờn, rồi anh em mới biết anh em thiều về là bao nhiêu.

Chúng tôi chẳng có sự chỉ mà chẳng nói: Những người học có bằng cấp tốt nghiệp nay đã thành ra một đàng cấp đản có án sung riêng. Mỗi năm lấy số 100,000 (mười muôn) con trai đương tuổi đi học, thì vừa có 10,000 (mười muôn) học bực pháp viết số đặng và 40,000 (bốn muôn) học bực ầu học không đẽ vào đâu hết, mà các cậu thi có bằng cấp tốt nghiệp theo này trường cụ thể thì đặng số lời bốn mươi người, làm cho hết chung cả đảm đản đẽ phải khó học nam này chỉ những năm kia mà chịu tồn phí quá nhiều đẽ mà nuôi các cậu ần học.

Ôn mà hay kẻ thì cũng như nhệm, mà chúng tôi cũng chẳng muốn oán trách làm chi các cậu có bằng cấp tốt nghiệp cụ thể, vì sự tinh tế chẳng phải các cậu làm ra, mà cũng chẳng muốn làm chi như vậy. Nhưng vậy cũng phải cho các

cậu hiểu biết đặng mà giúp với chúng ta, ngộ hầu trừ tẽ. Làm cho nên đặng một cậu có bằng cấp tốt nghiệp cụ thể, thì phải liểu ít nữa là hai trăm nam mười đũa con nít cả đời phải chịu đỏi không biết đọc biết viết chi hết.

Như vậy thì công lý bất hiệp mà nhứt là công lợi lại càng bất hiệp hơn nữa. Phải chi bốn mươi cậu thi đặng bằng cấp mỗi một năm đó, mà đặng ở trong cái đảm đã hết sức lựa lọc theo tài năng mà ra thì còn chẳng nói làm chi: cái này tẽ ra tại vì thiều chỗ trong các trường cụ thể, chớ chẳng phải là tại học trò không có tài năng mà không đặng vào trường, vì đẽ cho đẽ đỏi học trò chịu tiên cũng hóa ra là người có đặng án sung riêng.

Còn những kẻ có tiên tư cấp ần học thì lại nhờ ần sung nhiều hơn nữa, thì ít nữa là phải trường đẽ mà giúp đẽ trong việc dạy đẽ, cả này hời chịu tiên, học có nhờ tư cấp gì thì cũng đẽ trường có một đẽ là sao sao cũng vô cho đặng ngạch, thông ngôn kỹ lục. Bởi vì ai cũng rằng như vậy mình mới đặng kinh vi, chớ còn thấy giao thì không đặng tôn trọng cho bằng.

Nói như vậy cũng có chỗ thiết, lại như ngày nay mà cha mẹ học trò chẳng coi nghề thầy giáo ra gì, là tại nơi sự bỏ môn luân lý theo phong giáo annam xưa trong chương trình dạy đẽ, thì nghe phải hơn là tại phá nước chẳng ngờ ngàn tới đả lần.

Như vậy, nếu những người có bằng cấp tốt nghiệp cụ thể mà muốn gia tâm, thì đầu làm thầy giáo cũng làm cho thiều-hạ yền vì đặng: chẳng có chức gì mà làm cho vinh con người cho hơn chức thầy giáo, mà nói trong hàng huyện, phủ, đóc-phủ, làm mang đẽ nghị, thì những người tốt hơn hết và đặng kính trọng hơn hết cũng đẽ là thầy giáo cụ. Thời nào phong tục này! Thử xưa thì năng dạy con nít biết phận sự hơn là quyền lợi. Bây giờ trở ngoài lại theo xưa thì có lẽ hay hơn.

Ngoài Bắc-kỳ còn ít chưa văn xáy đỏi đỏi cho bằng trong Nam-

kỳ, cho nên còn kiễm thầy giáo đẽ hơn. Hai năm nay những kẻ thiều niên trong trường cụ thể ra có bằng cấp tốt nghiệp, không có một người nào mà lựa nghề thầy giáo, vậy thì chúng ta có nên tui cùng những kẻ ấy biết rằng tui đỏi đĩn sai mà bất trường sự phạm cho nên mới đũt chỗ tuyên trách giao chức, thì ít nữa là sự đĩn sai ấy lại là vinh cho bằng cấp tốt nghiệp.

Hỡi đẽ người ta tưởng rằng những người có bằng cấp tốt nghiệp cụ thể thì đẽ lực lượng mà tự nguyện lựa nghề của tiên hơn mình lựa tôn trọng, và muốn làm cho họ vào ngạch ấy cho vinh diệu, người ta mới định chung có một thứ bằng cấp cho thầy giáo và thơ kỹ. Nhưng vậy phải thú thiết rằng nghĩ như vậy cũng là lầm, duy có ít nữa là lầm mà quảng đại.

Nhưng vậy thì không biết các người có bằng cấp tốt nghiệp có hiểu đặng rằng nếu theo ban sơ lập ra sự ần sung là phải, bởi vì kẻ đặng hưởng tự xét lấy mà lo phận sự. Như đỏi tục rằng làm tôn phải làm làm — thì sự ần sung họ đả đặng hơn mà học hành, và họ không chịu dạy lại kẻ khác, những người đõng bằng chẳng xem ra là như họ chẳng lấy một mình rất là bực công bình?

Chẳng biết họ có sợ, nếu mà cả cái đảm phải chịu đỏi, không học đặng bực ầu-học annam là bực kỳ-trang phải có luật bước ai cũng phải học, đẽu nổi lên kêu nài, e chánh-phủ cũng phải lập lại sự kiễm- thức mà chánh-phủ đẽ tưởng rằng họ đả đặng mặt nên miễn cho họ?

Nếu các Đại-học hiệu cao đặng đẽu thành tự, và đại học hiệu sự phạm cũng vậy, mà kiễm các thầy giáo sơ học với bẻ chữ mà theo, thì á là phải đũng phương thẽ lớn mới ngăn ngừa nời.

Khi nước Anlais nhập mình mà chính phạt cũng chúng ta ngộ hầu duy trì công đạo, thì chợt thấy mỗ linh tình nguyện không đũ, thì liền lập phép buộc phải đi linh.

Ấy vậy nếu học chánh không tìm ra thầy giáo thì sợ e cũng

phải lập phép buộc phải làm thầy giáo, ai có nhờ tiền tư cấp ăn học đều phải dạy dỗ ít năm. Có lý nào mà không chịu dạy lại những người đồng bang những cái học thực mình đã học đặng mà không tôn tiến?

Vả lại có vào trong học chánh năm năm thì cũng như học tập thêm, rồi những người có bằng cấp tốt nghiệp cũng đặng qua trường chánh trị cao đẳng hay là trường nào tùy ý, cũng như có chức dịch sở Tạo tác hay là bèn hình chánh trị xin qua trường sự phạm cao đẳng.

Lại như nêu phương pháp này không đủ, thì có khi chánh phủ phải làm như bên Đại-pháp hỏi mới lập phép buộc học sơ đẳng, là miễn binh dịch cho nội phương thầy giáo.

Lớp sự phạm trường tổng mà thành tựu và thầy giáo tổng mà tuyển mới đặng để là bởi vì thầy giáo tổng năng lực cận cùng hơn dân, cho nên đảm nhiệm luân thường phong giáo hơn các cậu đậu bằng cấp tốt nghiệp cụ thể, mà có khi cũng là vì sự miễn binh dịch, chứ chẳng phải như hết thầy những kẻ có bằng cấp tốt nghiệp là có một sự có bằng cấp không là vinh mà thôi. Ấy đó cũng là một đũa nên lựa kỹ.

Nếu phải dùng phương pháp này mà nhắc lại cho mấy kẻ có bằng cấp tốt nghiệp nhờ đến phận sự, thì cũng có chỗ hổ người thiệt. Mà nếu để cho cơ chế sở học chánh phủ ngã chổng lên trên, đồng giải hạ nhà sơ học, vì chẳng có thầy giáo mà bởi bỏ dớt chừng nần, và để cho bao nhiêu trí lực cao minh lo mà gây nên một Đại-pháp bên phương Đông đều phải tán tận uồn oan, thì lại càng đáng tiếc cho cuộc trung tân Nam-trung hưng hi!

Xã-thôn Annam

TỰC BIÊN
(La Commune Annamite)

Cho đến ngày rày, thì Nhà-nước Đại-pháp cũng chưa canh cải chi mấy thì đến chế độ xã-thôn Annam. Vả đời các quan Nguyên-soái thấy lòng trần thì mọi việc đều ăn hóa. Cuộc thanh thời ấy phải lắm, là vì bởi lẽ lối mới việc trước xưa làm sao thì cũng còn dễ y nguyên như vậy, duy có đường giao thông về chánh sự Saigon với Huế thì đình bãi mà thôi. Nhưng mà đến khi ông Le mires de Vilers sang đây, ngày 7 Jun 1879, mà mở trào tổng-thống văn giai, thì mới có việc canh cải thiết lập điều lệ toàn quốc thầy tiệm tân. Quyền binh cai trị người bản-quốc cũng chia ra phần biệt, và luôn cuộc lại thiết trí một Hội-dồng quản hạt để mà kiểm sát các việc chi thu nộp hạt, cho dân tuyển cử người đời biểu làm nghị viên, và cũng có đặt

hội-dồng địa hạt để mà kiểm sát các việc chi thu riêng theo mỗi tỉnh.

Còn một đảng thì canh cải hết thầy việc chánh trị người bản-quốc và ban hành luật lệ Đại-pháp mà thể luật lệ Gialong Annam, lại có thêm chỉ-dụ về lệ phạt tằm ngày từ và mười đồng bạc vạ.

Trong cuộc văn xây cũng thịnh linh này, thì xã thôn Annam còn lại y nguyên không đổi dời chi hết, và nhờ có chỉ dụ mới nói đây đây thì quyền hoanh các quan tham-biện và hương-chức làng, cho nên làm cho toàn cuộc xã-hội đầu đầu đều có canh cải, chứ còn hương thôn thì cứ việc thanh hành.

Nhưng mà vì bởi mấy điều thể lệ hà khắc, mà như là vì các quan tham-biện háo quyền lại ít học, yung dưng và lộng-pháp, cho nên chỉ-dụ chuẩn lệ phạt tằm ngày từ và mười đồng bạc vạ, có tài giảng liên hai lần, rồi thì xem ra đã hủ lậu, hết hiệp theo thời thế. Bởi vậy cho nên mới không tái giảng nữa y như cũ, và mới sửa bởi mấy điều luật phạt. Nhưng mà điều nghị mới, ban hành từ ngày 6 janvier 1903, cũng chẳng thành hiệu gì cho mấy.

Vả lại phong tục này đã có văn xưa đời đời rồi. Đại-pháp đã ban hành biến chế như học khắp cả các thuộc địa, thì chẳng có thế nào mà cứ giữ theo tri tưởng chánh trị của quan trào Annam cho đặng. Vừa năm 1879, thì có một vị văn nhơn Annam, lại thêm là người minh triết, đã có làm một pho sử sơ minh, là ông Trương-vinh-Ký, sanh chánh trị cư trú với chánh trị tán trào, thì kết luận ra như vậy, chẳng tới chẳng thuật lại thì hẳn tâm bất an:

..... Chúng tôi sẽ hết sức kêu gọi về chế độ sai lầm này, trái ngược với cuộc lý tài chánh đạo, khi dân phải làm sức vật cho vua; lại để cho phe tham quan ở lại hách dịch nhơn dân một cách vụng về và gian ác.

Chúng tôi muốn thủ thiệt mà thể phải ngưng ngưng, chờ vẫn chế độ các nước Tây-phương, mà đầu hết là Đại-pháp, thiệt hại, đã làm cho chúng tôi thảm ai, thảm ai, thảm kinh và thành phục lẫn trung, cũng như đã làm cho hết cả những dân qui thuộc về bằng chương đều đi mộ và lấy làm lạ, mà gặp đặng biết bao nhiêu là sự hổ tri, biết bao nhiêu là sự ăn ở trong tay những kẻ đến mà làm chủ mình và mình đi coi như kẻ nghịch thù là phải lẽ. (1)

Ngày nay thì nội Nam-kỳ đã ứng phục chế độ Đại-pháp, và nếu hỏi lại hết thầy trong nhơn dân, thì ắt không có một người nào chịu theo chế độ quan cựu trào Annam.

Chúng ta đã biết phương thế mà thâu phục nhơn tâm Nam-kỳ như vậy, thì chúng ta đã thấy rõ ràng lý thể phải lần tới lần trước theo đường chúng ta đã xông vào. Luật sự cho chi lý thì chúng tôi phải cứ theo một đường đó.

Còn như về việc quan hệ riêng xã-thôn Annam mà chúng tôi luận biện ngày nay, thì chúng tôi xin nhất lại rằng vì sự chia quyền ra phần biệt

và đình bãi chỉ-dụ về việc trừng phạt người bản-quốc, cho nên hương-chức làng không còn phương thế đủ trong tay mà gìn giữ qui tắc cho thôn dân an tĩnh. Bởi vậy cho nên một phương cầu đạo mở một ngang nhiên tự đàng trong các miền thôn dã mà hoạch hành như nơi đất nở chính phục chế độ và hách nhiều luôn luôn. Trẻ em, sát nhơn thủ tài, và thớt những người loại cường đồ lộ lộ nay lại quá nhiều. Những người bị nó thì chẳng dám đi cáo báo, cho nên làm khi quan trên không hay biết. Còn hương-chức làng, hề cực chẳng đã mà phải dự động đến chúng nó thì đã run eo phát rét, vì quan còn đó mà làng bắt, nó lại làm giết và đốt nhà, phá vỡn phá ruộng.

Tình thế như vậy, phải mới phen chấn chỉnh, để lâu thêm nữa không đặng. Trong Nam-kỳ ai ai cũng tự giặc trong chế độ chánh trị có cái chi hư lệ, nơi chỗ cơ chỉ xã-hội, tại trong xã-thôn Annam thì mới tìm ra căn bệnh phải trừ.

Bởi vậy cho nên chúng tôi hồi rở vì làm sao mà ông hội-dồng quản hạt Diêu-vân-Cương, trong lời trần thuyết giữa hội, lại xin phải ban hành trong Nam-kỳ lối nghị của quan Toàn-quốc, ngày 31 decembre 1914, định phép lập xã-thôn theo xã-thôn Đại-pháp trong các nơi đó hội về mấy xứ thuộc Đông-dương như thế thống. Xét lại cho rõ thì ông Cương xin bỏ thềm mà cứ hương-chức xã-thôn, còn trong lối nghị thì định đặt quan. Thì cũng chẳng khác nhau gì bao nhiêu, và nếu thì hành dạng như lối nghị chúng ta đã nói đó thì cũng như lần bỏ đặng một trạm. Quả nhiên chế độ mới này thì hay hơn chế độ xã-thôn xưa. Chúng tôi làm đảm rằng xã-thôn đặt quan bây giờ rồi ắt có ngày cũng phải bỏ thềm mà cứ, rồi thì cũng phải liệu tình luôn luôn việc quan trọng, mà chúng tôi xin trích ra trước một việc mà tỏ bày bày giờ, là việc định cách bỏ thềm tuyển cử cho phủ hiệp theo trí ý người trong xứ và theo cuộc cần kíp.

Trong lời nghị ngày 31 decembre định việc canh cải như vậy:

« Quan Tổng-thống Toàn-quyền cũng có lẽ chiếu y lối thanh trị của quân Chủ tế trong mỗi hạt, mà nghĩ định lập xã-thôn theo Đại-pháp nơi các thôn phụ cận thành phố trong cõi Đông-dương; lối nghị định lập xã-thôn nào thì cũng định luôn giới hạn xã-thôn này.

« Các xã-thôn mới lập như vậy thì phải có một quan viên cai trị, chức trước là xã-trưởng, ông xã, quan đốc-lý châu thành, về quyền quan chủ tế bổn hạt cấp bằng. Xã-thôn ấy phải tùy theo lớn nhỏ mà phân làm hai hạn.

« Xã-thôn về hạn như thì ông xã có một hội đồng châu thành phụ tá, đặt ra có nghị-viên lửa trong nhơn dân có Tây có Nam ở tại châu thành.

Rồi lời nghị cũng định luôn chức trách ông xã như vậy:

« Ông xã lãnh phần cai trị trong quận.

« Quản xuất thuế lợi cùng số bộ.

« Đợi mệnh cho châu thành mà đi kiện cũng đi hầu.

« Phóng định số chi thu và biện lý chi xuất.

« Quản đốc công tác và nghị định điều lệ về kiều lương đạo lộ trong quận.

« Lập hiệp đồng và cho dấu giá lãnh công tác y theo luật lệ.

« Lãnh việc tuần thành, và thi hành chánh lịch thường lý và việc ấy,

« Lãnh yết thị và ban hành luật lệ, cùng các phương pháp phủ hộ

« chung và hết thầy những chức trách riêng khác nữa có lệ định.

« Phần ông xã phải ra lời nghị:

« 1° — Định phương pháp theo nội quận về những vật phú cho quyền

« mình gìn giữ; — 2° Định yết thị lại những luật lệ tuần thành mà nhất

« nhơn dân tuân phụng.

Theo trong các xã thôn về hạn như, thì hội đồng phụ tá ông xã, buộc phải thương nghị mà tỏ ý kiến về những sự sau này:

« Số chi thu và tiêu xuất về việc cai trị;

« Bàng thuế sở và điều lệ chính

« thâu thuế lính trong quận;

« Canh cải giới hạn điền thổ trong quận;

« Định phòng lễ đường trong quận;

« Mở đường và mở chỗ du ngoạn,

« phóng định đường-sá các nơi phụ thuộc, và chung hết đủ các việc tác

« tác trong quận;

« Các việc tuần phòng các nơi phụ thuộc, các thủ hộ tịch khất và vệ

« sanh;

« Các việc thợ khế công mậu dịch,

— Hội đồng phải nhóm ít nữa là ba tháng một lần, y theo lời quan làm

đầu triệu thỉnh.

Chúng tôi tưởng rằng nếu thì hành lối nghị này thì ắt là hữu ích lắm, và mới chấn chỉnh trong xã thôn y như lối ông hội đồng Cương, đặng mà thiết lập việc tuần phòng, dùng người trong đạo nghệ. Chúng tôi dám xin kêu nài về vụ này, bởi trong xã thôn thiệt hẳn thì không có tuần phòng nữa, nhưng vậy mà làm sao thì cũng phải duy trì qui tắc, mà làm cho quản gian ác biết sợ phép công.

Luận cho riet việc, thì vì làm sao mà không chịu làm thủ trong Nam-kỳ, mà lập một xã thôn như chúng tôi nơi nói đây? Thiểu chi là chỗ đó hội, và chẳng nói làm chi các nơi tỉnh thành, chúng tôi xin chi hết các chỗ đại nha thì dưới vườn, dưới ruộng, thì đều đặng lập ra xã thôn thay theo tục hành như.

Chúng tôi tưởng rằng vì lúc lời nghị ra nhằm ngày 31 decembre 1914, thì mặc lo việc chính chính bên Âu-châu, cho nên chánh-phủ chưa nghĩ đặng đến mà thì hành, chứ thiệt chẳng có gì khác. Nhưng vậy thì bây giờ phải lo mà đến sự trở nài ấy lại, bởi vì có nhiều duyên cớ mà xã thôn annam ta phải chấn chỉnh cho cần kíp lại, ngõ hầu lo cử đở sau khi giặc yên.

MINH-DUC.

BẢN GÓP

AVIS

Vì muốn rồi tức thêm những tư tưởng của người Lanson cũng khắp trong xứ này và cứ phân sự một cách hiệu nghiệm trong việc canh cải phong tục mới, thì bổn-quan định giá nhệ cho kẻ mua tờ báo Gazette de Cochinchine vừa sức mọi người. Vậy bổn-quan định bởi giá mua nhựt trình cho các quan viên bản-quốc ăn lương mỗi tháng 30 hay là nhỏ hơn nữa. Những viên quan ấy chúng tôi cũng đặng chi dụ cho mua 2 tờ báo một tuần Gazette de Cochinchine và Luc-link-tan-nhơn chung mua là 6; mua thôi, lại cho phép góp một tháng 0 \$ 50. Xin nhớ. — Khi gửi Bulletin de souscription lên mua báo, thì phải gửi theo số tiền

(1) — Trương-vinh-Ký — Nam viết sử Histoire d'Annam cuốn thứ II trường thứ 251 và 252.

DIỄN BÀO

(Dépêches)

23 octobre 1917

Các bộ thượng-thor hết lộn xộn
 Tin ở Paris ngày 23: Việc lộn xộn trong các bộ thượng-thor ngày nay đã yên rồi. Các trưởng-thor ông nào ông ấy đều giữ chức trách riêng của mình, chỉ có ông Ribot thì ông Barthou thế mà thôi.

Trận giặc tại Alsne

Ngày 24: Mặt trận tại Alsne đánh tràn ra nữa coi thể thanh lắm; binh ta chiếm hết mấy chốt núi và thắng qua bên. Binh ta thắng tới một ngàn thước bề sâu tại mặt trận tám ngàn thước. Đồn lũy tại Malmaison bị lấy rất mau, kế làng Allemant và gò Chavignon. Hiện bây giờ đồng Laon ở trước mặt ta. Binh ta bắt được ba ngàn tù binh và lấy được 19 cây súng đồng. Giặc còn đánh tới.

Tại bên Tàu

Nhứt-báo Quảng-dông cho hay rằng đề-đốc Tâm-thế-Quang đã đem 2 ngàn binh trong vách Pakhoi, ngài đi lấy Longmuon đường đi qua Nam-kinh 3 ngày. Tin Swatow xung đột lập với chánh-phủ Quảng-dông, nhưng mà phải bị đánh tẩn lạc.

25 octobre 1917

Mặt trận I-ta-li

Chánh-phủ I-ta-li truyền tin: quân nghịch tụ binh rất nhiều, phần nhiều là quân A-lơ-mân tại phía Bắc Bainsizza binh pháo thủ đánh rất dữ.

Binh thủy Rút-xi

Tin ở Petrograd: Đoàn chiến-lâm Rút-xi tại vịnh Riga đã hiệp nhau rồi.

27 octobre 1917

Mặt trận Langsa và Ang-lê

Truyền-tin Ang-lê: Binh Langsa và binh Ang-lê đánh tại phía Đông và Đông-Bắc Ypres, binh ta cả thắng. Mưa lớn.

Bresl: gửi chiến thư cho A-lơ-mân

Xứ Bresl gửi chiến thư cho A-lơ-mân. Đức Giãm-quốc trong một bức thư gửi tại Van-quốc công-đồng có nói rằng thế nào cho thế này phải khai chiến với A-lơ-mân mới được. Ngài xin bắt giam hết tau giặc

A-lơ-mân còn bỏ neo tại Bahia. Việc giao chiến như cũ sanh ra thì cũng bởi chiếc tàu của Bresil tên là chiếc Macao bị bắn chìm ngoài khơi hải-ngạn Et-panh.

28 octobre 1917

Mặt trận Ang-lê

Ông Douglas Haig cho hay rằng số tổng công nhứt từ binh bắt giết hồi trận đánh bữa thứ năm, được 800. Phi-thoan Ang-lê liên một tấn trái nổ xuống các xưởng trai Burbach, bắn 4 chỗ để tập phi thoan, liên 45 trái phá trúng nhứt nơi nào để đó.

Mặt trận I-ta-li

Điện tin A-lơ-mân nói rằng chúng nó tấn phát tại mặt trận I-ta-li, bắt được tù binh và lấy binh khí rất nhiều.

29 octobre 1917

Mặt trận Langsa

Ngày 27: Tại Banh-git binh ta cứ đánh tới chính giữa Draigrachten và Draabank lấy được nhiều cái địa huyết, tuy là Trời mưa-giờ tẩn phát rất nhiều. Tại phía nam Alsne, súng pháo-thoan khi bắn khi ngừng, Phi-thoan của A-lơ-mân liên 20 trái phá xuống thành Dunquerque, 30 người thường dân bị chết!

Tại Banh-git

Ông Douglas Haig cho hay rằng binh Langsa tấn tới đường đi Bixchoote qua Bixmude, đánh lấy Bisthoop, Kippe, Merken và nhiều chỗ kiến bề rất dữ. Số tù-binh bắt được từ bữa hôm qua được 300

Binh Huê-kỳ tại mặt trận

Binh Huê-kỳ ngày nay đã ra ngoài mặt trận Langsa rồi. Cơ-pháo-thoat Huê-kỳ mới bắn mấy phát đầu

30 octobre 1917

Từ chử

Tin ở Amsterdam. Ông Michaelis từ chử.

Tại Prêsil

Tin ở Rio-de-Janeiro! chiếc tàu Eber của A-lơ-mân bị bắn bề của nó bắn chìm chẳng cho dân Bresil bắt lấy

chiếc tiêm-thủy-đỉnh A-lơ-mân lại ra lệnh biếm mấy chiếc xà-lập đều phải gọi lại. Quan tau Hassan bị bắt và đâm xuống dưới hầm tàu, còn bề bạn cả thầy đều phải ở trên bông tau.

Quan A-lơ-mân bên lấy hết giấy giầy lưng cột làm trái nổi trừ ra tám người lính thủy. Những chèo xà-lập chúng nó đều lấy hết còn xà-lập thì chúng nó lấy bừa mà bữa rảo.

Kể đó chiếc tiêm-thủy-đỉnh (tàu lặn) liền chạy. Người coi máy nói: chúng tôi nghe chiếc tiêm-thủy-đỉnh chạy dưới chơn ta. kể đó chúng tôi cả thầy đều chơi với dưới nước, phần nhiều bị nước vắn mà chết.

Lúc đấy tôi còn giầy-lung cột làm trái nổi mà lội với một đứa nhỏ chừng lối 15 tuổi. Tôi đỡ thăng nhỏ ấy lên mặt nước cho đến 12 giờ khuya, kể nó chết trên tay tôi. Tôi bèn lột sợi giầy-lung của nó, nhờ đó tôi mới chơi với dặng cho đến sáng.

Có một đứa tôi lấy làm lạ là chiếc Belgian-Prince hơi còn nổi chưa chìm. Tôi bèn lội lại bó tau muốn đi vòng qua đăm thấy ma của các bảng bối của tôi. Khi tôi muốn leo lên bó tau thì chiếc tau chìm. Cách một giờ tôi nhờ tau khác đến tiếp cứu.

Lời thuật của người coi máy Bauwman như vậy; có người coi máy phụ làm chứng. Người ấy cũng cứu khỏi chết. Hơi còn nằm nhả thương đương bệnh, còn yếu lắm nên nói chuyện chẳng dặng.

THƠ TIN VẮNG LẠI

(Petites correspondances)

Mocay le 26 octobre 1917

Kính thăm ông chủ bút dặng bình an.
 Xin ông xét mấy lời tôi biền sau đây (đều là sự thiệt) nếu có ích chung xin ông vui lòng đem diêm vào báo chương. Rất dột ơn.

Cờ bạc lận

Tôi hàng thầy nhiều nhà báo quốc âm kêu rêu việc cờ bạc lận theo mấy chiếc tau đó và mấy chiếc gục đó. Ma sao thầy càng ngày càng nhiều, không tuyệt, không bớt? Không tở mà mấy nhà báo ấy rao dùm việc cờ bạc cho bọn gian lận? Hoặc tại không thấu đến tại quan trên, hoặc là quan trên nói việc nhỏ mọn mà bỏ qua? hay là nói nghề của bọn ấy nên để cho chúng nó làm ăn thông thả? Ngã bời ra?

Như tại vằm nước trong (Vằm Mocay) gần trời năm nay bọn gian lận trụ tại chỗ ấy rất nhiều, chúng nó mượn - dờ, hoặc giả ghe đó (thiên hạ kêu là dờ cờ bạc) cũng theo cờ vậy; lại làm cả gan giả hình ăn mặc đồ vải giả, giọng nói rất liệ người ở Huế (Trung-kỳ) có đưa lại say mặc theo Chèo, nói tiếng Quảng-dông chẳng khác chút nào; tại cũng có đôi ba à còn non ăn mặc từ tế làm đi theo làm chìm mới.

Bữa nào có ghe đậu chờ nước, thì chúng nó không ghe rảo cùng mà rừ cờ bạc bài chò lận, me lận, phê, ha ngọc, chàm chực v.v. Thường thầy nhiều chủ lái buoa vì nó mà hết ghe. Còn không nhảm nước ghe đậu thì dờ ấy cũng rước họ hành vậy. Hàng ghe và thầy nhiều người què nũa đi dờ ấy mà sạch lung chừng tới bên phải thế khản thế dờ mới lên bờ dặng.

Như mới dôn xửa đây bọn gian lận ấy có ăn, ghe bán mặt và ghe báp; chúng nó lấy mặt ong và báp bán tại lòi xóm vằm, nhà nào cũng có mua, vì của không vòn nẻn nó bán rẻ lắm. Lại còn nhiều ghe buôn khác cũng có thua nó, kể ra không xiết.

Thầy sự hại chẳng lẽ điếm nhiên, mà ngại vì miệng tôi nói quá kêu chúng ai nghe, nên chẳng nề lời tôi tiếng kịch biền ra đây xin sự quán châu tri và ước ao quan trên hay lập thể mà trừ mới hại ấy cho dân ngu nhữ, và tôi cũng ước trông lời lên mọn này cũng thấu đến tại quan chủ quán Mocay dặng ngài mở dức cho dân nhữ.

Như quan trên muốn bắt bọn ấy cũng

chẳng khó chi, sai lính hoặc hương-chức làng nào đó kiểm ghe nhỏ chờ dờ chười giả đi buôn, lại vằm nước trong dậu chừng một ngày một đêm thì chắc dặng một công 2 việc trước là bắt dặng bọn ấy sau nữa cũng bắt dặng bời; vì vằm ấy có lối cũng nhiều.

Vậy ai có đi dờ, thầy có bọn Huê và Chèo (giả) cờ bạc xin chớ ham mà bị sạch lung da.

Mocay, le octobre 1917.

BH. V. TH. nước trong

Phong tục người Khá

(Chez les Khás)

(tiếp theo)

Tại xứ Léo có hai Khá thường ở: Atou-peu, Saravane và Savanakhet.

Sứu thuo

Chúng nó nghèo nàn lắm, vì tánh hay làm biếng, kể có lúa gạo đủ dặng tron năm thì thôi, ngày ngày đêm đêm trụ lại nói chuyện cho tiêu khiển. Chúng nó đốt nát lán, chẳng biết chữ nghĩa gì cả, tính toán thì lấy gậy mà gát lại, cũng như mình bề cờ vậy. Từ ngày nhà nước thu nhập Đông-dương ta, chúng nó mới làm lán. Nhà nước cũng thường dặng nỏ, nên mới năm thu thuế chúng nó chừng hai ba đồng bạc, mà chúng nó chẳng có mà đóng. Như tại Venuesai chúng nó không tiền mà đóng thuế, nhà nước chẳng biết làm sao dặng, mới lấy chiếu mây của chúng nó mà trừ thuế, dặng bản lại. Riêng của chúng nó đương khéo làm, làm chiếu bằng mây, đã tốt mà lại chắc, tại hạt Sung-treng mới mới nhà mây thây cũng các quan Langsa đều có dùng nó mà lót nhà, cho sạch sẽ. Bời tốt và khéo nên có tấm nào thì họ danh nhau mà mua. Xài nó lâu lên nước lạng và dờ, chắc là chực qui quan cũng chực qui ông họ thây bằng lòng cả.

Trời sanh trong cõi hoàn-cần, Người khôn khôn lắm, kẻ khờ u-mình.

Bết chừng nào giống vằm-mình giong trong đất Mơi và Kha này dặng, chúng nó u-mé lán, từ một trời trăm đặng không được, thì thường thây chúng nó làm thuê làm mướn, mỗi ngày hai cái rười mỗi người, như bốn đứa thì chủ trả một đồng bạc lén, biểu chúng nó đem đi dờ rồi chia nhau; chúng nó đi ở đi lại chẳng biết sao chia cho dặng. Bời vậy các quan Langsa yêu chuộng chúng nó lắm lắm, thường chẳng cho Anam và China ha hiệp chúng nó, kể vì nào có kiện thưa vệt nó, thì vì ấy ít thất chẳng sai.

Khả ở miền Venuesai thuộc về hạt Sung-treng, thì chuyên có nghề làm cây và ghe, tuy là chúng nó làm nghề to, dặng bạc trăm mà cũng không còn, vì China họ khôn lanh lắm, họ đem dờ tới mà dờ, như tôi đã nói kỹ rồi.

Đông-bào ơi! cũng là China nó dực cái lợi to loài.

HƯƠNG TRUYỀN

(Echos)

Khích nhau ra trận mới gọi anh-hùng

Hai ông Nghibert: Ông năm Archer Scle và ông Pemberton Billing vì một chuyện cãi co nhau tại Nghị-viện, nên chừng ra ngoài sân đã dờ nhau. Theo phép tại bên Ang-lê chuyện như vậy bỏ qua chẳng dặng, ông Pemberton Billing mới ông nọ ra đánh nghề võ với nhau (Phải chi hai ông thì võ với nhau, gộp tiền cũng cho hội thánh giá, chắc có khi nhiều lắm chớ chẳng chơi đâu).

Ông năm chẳng khứng ra thì võ với Ngài mất phải ra cầm binh lập tức, nhưng mà Ngài xin với ông nọ theo mình ra ngoài trận, đăm mình liều với đường tên mũi đạn trước quân nghịch. vậy mới gọi là việc đánh nhau nhảm lẽ trong lúc giặc giã.

Ông Nghibert nợ lại không chịu.

Việc tội ác của A-lơ-mân
 Một người coi máy chánh ở dưới chiếc tau Belgian-Prince có thuật việc bần chìm tau ấy và sự độc ác của quan tau cai quản chiếc tiêm-thủy-đỉnh là người muốn chẳng ai còn sống lại rảo:

Việc ấy như vậy.

Một trái phá bắn trúng nhứt tau phía sau. Khi tau bị bắn vỡ ra rồi thì bề bạn đều xuống xà-lập (canot)

Thuốc điều hiệu CANON

BAO-XANH

Đà ngon mà lại rẻ tiền

là Huỳnh v. Muan, 40 tuổi, Ng.-v.-Huân 36 tuổi, Tô-v.-Can kêu là tám Chon 33 về tội ăn cướp có cầm khí giới danh một ghe buôn. Lấy gọi quân áo và 9 cái giấy cầm đồ bắt đưng tại nhà máy tên con phạm.

Đạo tặc. - Tôn Hào-v.-K. 22 tuổi, quê quán tại Bình-hoa Gia-dịch bị tập nã vì tội ăn trộm của Trần-thị-Ngoại, ngụ đường phụng phủ độ nư trang xã đảng 39 đồng bạc.

Lời rao cần kíp. - Nhon vì tuần rồi, trời mưa chửa mưa, đường trơn trượt hat số 1 khúc đường từ Soái-riêng đến Gò-dầu-hà ngấp, và lư sụp nhiều:

Còn khúc đường từ Tây-ninh đến Soái-riêng cũng bị nước lũ sông Vác đổ tràn lên làm lư sụp xe hơi không thể đi được.

Tránh
Sanh đôi. - Hôm tuần rồi tại làng Phước-hải, tổng Bình-phước, Trà-vinh có một người đờn bà nọ đẻ sanh đôi.

Hai đứa nhỏ đầu và tay chơn thì tách riêng nhau, chỉ có cái bụng thì dính lại một, có một lỗ đái, và một lỗ khu.

Đứa hai mạnh giỏi, người mẹ cho bú mà coi bộ vẫn làm.

Vụ án cấp 3.776 đồng bạc. - Ở tại Long-bồ về tỉnh Vinh-long có xảy ra vụ án cướp to như sau đây:

Số là tên Trần-vân-Khanh, 21 tuổi, đang ngụ tại nhà cha và, thỉnh linh nghe tiếng người ta ở ngoài đồng cửa của van.

Tre thì một lũ cường gian ăn vào, trời tên Trần-vân-Khanh lui để nằm dưới ván ngựa, rồi xúm nhau bủa lưới tấc, được một giờ đồng hồ thì tù là hai.

Đang lúc ấy có hai thằng phi từ chạy ra ngoài đường cầm súng canh chừng, chúng nó lấy trộm bạc trong túi là 3.776 đồng.

Xong đoạn, chúng nó bắt một tiếng súng cho người ta sợ không dám tiếp cứu, rồi rút nhau xuống bờ riết qua làng An-hương. Đang lúc ấy, náo dân làng không ai dám lên đến mà tiếp cứu nhà giàu ấy.

Tên Khanh có chỉ mặt cho người ta, bắt được một đứa phạm tên là Trần-vân-Mèo.

Banam
Mất 500 đồng bạc. - Tên Lý-Seng thờ lảnh làm công việc, tuần rồi lên tại Banam công đảng thì tình công cho trẻ làm trái linh ở đây. Tên Lý-Seng có đem theo trong rương 500 đồng bạc, là 4 cái giấy (tờ) đồng, 2 cái giấy 20 đồng, và 60 đồng bạc cát.

Kin và lại tới trạm làm việc, và giao bạc ấy cho cấp-rang Sinh-Pô, thì cấp-rang lấy bạc bỏ vào rương của và trước mặt Lý-Seng.

Ban đêm, đang lúc thấy trời ngon sáng, đàng tác vô khấn rương ấy đi, sáng ra gặp hai cái rương bỏ ngoài đàng mà lũng đàng, bạc ở trong lọt ra, chày đàng mất hết.

Quan trên đàng tập nã bọn đàng tác ấy.

和
Phan-hóa-Thanh

Magasin de diverses nouveautés soieries
80 rue des Cantonnais 80
TONKIN HANOI

DIPLOME DE MÉRITE
Exposition amicale artistique franco-annamite
A HANOI, EN 1915-1916

Xin trình đề liệt vị khán quan đấng (trưng): Bôn hiệu bôn bán ở Hanoi (Bắc-kỳ) thì lâu, có đủ các thứ hàng hóa về đồ to lư. **HÀNG TÀU, HÀNG TÂY, HÀNG BẮC-KỲ** vs **HÀNG SAIGON**, có đủ cả, bán lẻ và bán buôn, tình giá rất nhe. Xin các quý khách có dụng đến hàng gì thì chiểu cho đến mà viết thư cho bôn hiệu; gửi hàng thì theo cách lảnh hóa giao ngân (contre remboursement).

Hàng Bắc-kỳ thì bôn hiệu là có nhiều lắm, toàn là thứ hảo hạng của bôn hiệu. **HUYỀN LAM**, như là: **LƯƠNG TRON VÀ BÔNG, XUYEN TRON VÀ BÔNG, MINH BANG, LƯỢT LÔNG, LƯƠNG LA-CÁ, LỰA TRON VÀ BÔNG, LÀNH TRON VÀ BÔNG, KHAN LƯỢT THẬT TỐT, LƯƠNG SA HAT, SA TRON VÀ BÔNG**, còn nhiều các thứ hàng khác nữa.

Quý khách mua hàng từ 10.500 trở lên thì bôn hiệu xin chận tiền phi tòa gọi hàng.

Muốn gọi hàng thì viết thư hỏi, bôn hiệu xin gửi kiểu (chantillons) đi để các quý khách coi.

TÊN CÁC SĨ TỬ THƠ KÝ HỌC TẬP
Khoa thi ngày 29 octobre 1917

Candidats admis au concours d'élèves-secretsaires du 29 octobre 1917 classés par ordre de mérite.

Có 13 sĩ-tử trúng thi, mà đỗ được 8 người. Bôn quân biên tên ra đây theo bực tài năng.

Huỳnh-vân-Sửu	529.6
Nguyễn-vân-Đôn	526.5
Huỳnh-vân-Đôn	520
Trương-vân-Thanh	516
Triệu-vân-Yên	507.5
Nguyễn-vân-Hải	504.25
Tôn-vân-Sào	494.5
Trần-Công	480
Trương-vân-Huyền	461
Nguyễn-hữu-Đỗ	442.5
Bàng nhau (Ng.-vân-Báu)	433.5
Ng minh-Phurong	433.5
Le-vân-Chiêu	421.5
Trần-vân-Biên	417.5

Bôn quân chức mắng cho 8 sĩ-tử đã chm đăng bản vàng.

Một đám cưới trọng thể tại Lái-thiệu

Hôm ngày 31 octobre 1917 ông Philippe Danh, nguyên thông phán soái-phủ hiện kiêm giúp sự tại bôn quân Lục-tính-tân-van có đính chử vu-quy cho ai-nữ của ngài là Cô Nguyễn-thị-Bảo cũng M. Nguyễn-hiệp Duyên là con trai của ông hội đồng Michel Hoa ở làng Bình-nham (Lái-thiệu).

Ông Philippe Danh có mượn xe lửa riêng đặng đưa dâu từ Căukho đến Lái-thiệu. Ho đàng trai: Ông Nguyễn-trung-Tinh, Ban-biên, ông Vũ-nam-Chiêu thông ngôn điền-tin, ông cả Cấn, ông chủ Trương, ông hương giáo Múa, ông Hương-sư Dung, Hương quân Sĩ, xã cựu Đàng, ông hương quân Hương và nhiều vị nữa tôi không biết tên cho hết, và bà hương trưởng Quyết tên cho nhiều bà, nhiều cô khác nữa. (Cố nhiều cô rất xinh đẹp nhưng mà ruồi thì chẳng đàng hồi tếu).

Ho đàng gái: Ông hội đồng Dược, ông Nguyễn-vân-Chôi, ông Paulus-Hoa, Trần-vân-Chim, Lê-hữu-Đệ, ông cậu Soi, ông Tấn-thoàn v.v. và nhiều bà, cả thảy là 32 người.

Chang-rẻ mặt mây để đơm, đầu hót tọc bích khoan đen, bàn áo hàng tây, quần lụa sang, đi giày France đen, nhm điem mao phải trang toàn-tứ thạt là phải rở Đổng-sang, còn nang dâu, mặt như gương thì đàng tở, nhưng mà có sắc buồn, sắc thèn, sắc lo, sắc vui xen lộn, hình dung yêu kiều, người không quen mới thấy cũng biết là người hiền đức, thật phả là đàng Nam-dàng. Khi xe lửa ngừng tại Lái-thiệu, lư là thiên hạ lãn-xan lãn-xôn song việc sắp đặt đàng rành, có một cái xe-sống mã, có ba sắc nhm rất oai-ngời, long hai cây xem cang xinh đẹp, để rước chàng rẻ và nang dâu, còn xe kiệu thì rước họ.

Xe vừa tới nhà thì họ đàng trai chực sẵn đón rước, có ken tây chấp trời (Pathephone) có người rước dù rước non mà cất.

Ở ngoài nhà thì có xi-cim đầy, đã thấy sự vui sự lảnh-xô trong nhà nhm cang đẹp để rước nữa, ở phía tay mặt có sng ba bàn dài, tiếc đon sắn sắn, cách đon đẹp nhm Saigon cũng ít nơi bị kiếp. Một ban sắp sẵn chng ba chực ghé (Kiểu thonet) của nhà kỹ-nghệ tại cố làm ra, nếu nghĩ qua việc khéo léo ấy cũng nên khen mấy tay thợ; ban ghé thạt là tốt hơn của khách trú thập phân.

Ben tay trái cũng đon ba hàng bàn dài mặt cầm thạch song song, chính đũa có để từ sắc trên ấy để lnh Chũa, dưới đó và hai bên có chng bng.

Khi họ vô tới nhà thì ông Hội-đồng Hoa mới qua phía bên tay trái, rẻ và đầu qui trước bàn thờ, lai có một ông xuống lên đọc kinh chúc mừng, vừa rồi, ke chàng rẻ và nang dâu ra tay bà con và họ hàng theo lệ phép. Kế đó mấy người tho lam công đưng cho ông Hội-đồng Hoa một mâm rừn trà và đưng cho chàng rẻ một sự giấy chiền và nang dâu 2 chiếc cà-rá-kim kỹ-nghem. Thấy vậy họ hàng ai nầy đều cảm động, vì tình của mấy người thư xử với chủ nhon. Phải biết rằng mấy người thư xử nầy đều nghèo mà nay sắm đưng lễ vật ấy mà bỏ chut lòng ăn hậu thì thạt đáng khen, đưng thương, ấy mới

gọi là nghĩa, còn ông Hội-đồng Hoa đưng thơ-thầy thương mến như thế, thì cũng bởi người khéo xử cùng là ở an với kẻ làm công, thật cũng nên khen, nên kính, ấy mới gọi là nhon.

Việc ấy vừa xong, thì đồng hồ đã chỉ 12 giờ rưỡi trưa, ông Hội-đồng Hoa bên mới hai họ qua phía bên tiếc đon sắn, nếu đơm ra thì có hơn trăm người.

Chiều bữa ấy M. Hương-quan Hương có hát thuật và hát bóng rất vui.

Nói chi thì nói chớ nên quên mừng cho Bà, và ông Philippe Danh cùng là Bà, và ông Michel Hoa suôi gia đã đưng suôi gia, và chú xin chỏ vợ chồng M. Nguyễn-hiệp-Duyên, tram nam chũu sắt gắn chặt, hai họ phước thọ ven toản.

Mich.

Tiệm Cát-Thành

BẢN SÁCH, BÓNG GIẤY VÀ TẠP HÓA
3, RUE DU CHANVRE - HANOI

Kính trình các quý-khách được biết: Tiệm tôi làm làm các thứ đồ bng da như sau này:

Đồ bắt kể xe song mã, xe độc mã và yên ngựa, ghê, các thứ giấy tây để đi chơi, giầy đi sắn, giầy unnam, các thứ giầy lưng, các thứ túi đưng tiền và các thứ cặp sách. Thứ nào cũng bng da lấy và da lâu.

Hàng chng tôi làm rất là cũn-khên, giá bán nhát đnh và rẻ hơn mọi nơi. Các quý-khách có cần đưng thứ hàng gì, xin có gửi thư cho bôn-hiệu va đnh theo mandat một phân-tiền, thì bôn-hiệu xin gửi hàng tức tpe theo cách lảnh-hóa giao-ngân (contre remboursement).

TRUYỆN XỬ LÈO

Tích Chiêng-Prom

(tiếp theo)

Than ôi mình gặp vận cùng.

Tay điều dắc me tiêm chng biền-lưong.

Bởi cơ ấy nên bịnh nang Sáu-Chane, không uống thuốc mà mạnh, vì nang nghi trong bụng rằng: nếu bình buồn rầu thì phải mang bịnh, nhiều đều không tiện, nên đã là làm lo, bịnh mới ngày một giảm. Ngày kia mẹ con bàn luận cùng nhau sự Chiêng-nguyên-soai. Sáu Chane thừa rưng: xư lúc trước-phu của con về tráo có hện cùng con, trong một tháng người sẽ chỏ người xuống rước gia quyến, nay sao vắng tin tức kể cũng đàng ba tháng trưởng, người long con ai hoải, và chng trưởng phu của con đã đưng một tháng vinh qui hải tở, phúc đưng mượi ngày mà chiểu triệu về, nên khiên lòng

trẻ chẳng an. Chiêng-mẫu rằng: me cũng đưng ngày ai ngại cho trẻ, nay con nói thì mẹ càng buồn rầu thêm nữa.

Sáu-Chane thừa rằng: bụng con muốn điều dắc me lên kinh mà hường sự thanh nhàn, chỏ trương phu con không cho người đến rước, chắt người bị việc quan ràng buộc. Chiêng-mẫu rằng: con tình lấy làm hạp ý mẹ, song lòng me không nỏ để cho con chiu cực đến thế. Sáu-Chane: xin mẹ an tâm, dầu cực khổ đến thế nào con cũng nguyện hết lòng con đau. Me con đã đành lòng như điện gop nhóp quân áo, rồi từ giả xóm rưng rưng ngày đưng thượng lộ, việc đưng xa bằng an vô sự. Đây nhắc qua quan Phó-bán là cha nang Sáu-Chane có ý để cho Chiêng-Prom thoát nạn nên mới đưng xuống khâm, chng cho quan nhân canh gát chỉ cả, là cố ý để cho Chiêng-Prom phá khâm mà trốn, trẻ ra lẽ làm ơn mà bị mang khbñ.

Rạng ngày quang nhàn báo Chiêng-Prom trốn mất, thì quan Phó-bán mừng thắm, mới chập lại đưng tin bình rưng nang Sáu-Chane cũng trốn mất. Nghe tin ấy đưng như say mới tỉnh, lật đật vào phòng con coi, hiểu hiểu vắng vẻ, ruột nhừ dao cắt, chng nhin cái trong-cười cang thắm ao nảo, xem không xem ngoải mới thấy một bức thư, ngoài bao để 8 chữ như vậy: Nhục-nữ kinh bát phụ-thần chặc khnar.

Khí ấy Phó-ban cầm thư con mà đọc.

Từng nghe: hùm gầm gió thổi

Mây âm dương ý kheo đầu cơ

Rồng đảy mây tở

Tiết liệt nư xư con rạn ranh

Hồng-ngọc với Hưng-văn

Cùng họ Địch trận tiền kết cấu

Trại thờ mới chũa

Gái hà nhị phu

Ghi xươg tác da

Hai họ đnh tinh

Mừng đưng thâu gan thẩu mặt

Cạnh họ Chiêng trộm lịnh thung-nguyên

Luận như trê

Hả dẻ nải bao

Rồng thiếu vậy nghi khở hng bay

Ép minh mới bực vắng trộm lòn

Sách có chử

Phụ mẫu cu lao, tam niện nhủ hộ

Mộ nang thờ của trê làm tin

Mưa chỏ ru sầu trê đai

Thư rượu LE DUBONNET này thiệt là ngon, nội tử rượu của chủ tôi, không có thứ nào bì kịp!

Phụ thân ôi!
Thà là thác chẳng thà là sông
Sống như danh xử tiết làm con

Mẹ ôi!
Suối vàng hôn mẹ có hay
Theo giúp trẻ an bề gia thất
Xin cha mẹ chớ lo cho con

Con cũng rõ
Nội gia từng phụ
Xuất giá từng phụ
Phu tử từng tử
Thành hiền người đã
Muôn năm roi dẫu

Phó-bàn mới đọc tới đề kể người
vợ bé bước lại giết cái thơ xé nát
nhỏ như trong mà rằng: ông khéo
nghe đồ khôn, đã theo trai lại còn
nói nhân đạo, còn ông việc khổ đến
chàng lo, hơi đau đọc những lời phi
ngã!

Phó-bàn thấy việc như vậy muốn
muốn....., song cũng sợ sự-tử HẠ-
đồng chẳng nhĩa mà lậu sự.

(Mô-bút, hèn chi huynh tu cũng
phải).

(Còn nữa)

Tiểu-Cvơng

Chuyện đời xưa

Tích Trầu cau

Không xưa có một ông quan, người
cao lớn, vua đặt tên là Cao, nhân
lấy chữ Cao làm họ, ông quan ấy
sanh được hai con trai người con
lớn đặt tên là Tân, con thứ đặt tên
là Lang, hai người giống nhau,
không biết người nào là anh mà
người nào là em. Hai người tuổi được
mười bảy mười tám tuổi, cha mẹ
đều chết, rồi cùng nhau đi tìm thầy
dạy học.

Ông thầy họ Lưu, có một người
con gái cũng độ mười bảy mười tám
tuổi, thấy muốn lấy làm vợ chồng,
nhưng mà không biết ai là anh
ai là em, mới lấy một mâm cháo,
chỉ để có một đôi đũa, cho hai
người ấy ăn, để xem ai là anh ai là
em, rồi thấy người em nhường đũa
cho người anh cầm trước, người con
gái nhớ lấy mặt người anh, rồi lấy
sự thiệt nói với cha mẹ, gả cho
người anh.

Rồi người anh yêu vợ mà quên
mặt yên em, không được như trước,
người em có lòng oán giận anh, vì
anh yêu vợ mà quên em, nên không
nói với anh mà ra đi.

Đi mãi, lên rừng rồi đến chỗ cái
suối sâu, không có thuyền mà sang
qua được, ngoài một mình khước lóc
mà chết, hóa một cái cây từ trong
bụng mà ra, là cây Cao.

Đến khi người anh thấy mặt em,
bỏ vợ mà theo tìm, đến nơi thấy
chồng đã chết, cũng đem mình ôm
lấy hôn đá, hóa ra một cây quanh
leo ở trên hòn đá, mùi là cay thơm,
là lá Trầu.

Rồi vợ chồng họ Lưu thương khước,
làm đèn ở chỗ ấy mà theo người
nào đi qua cũng đi theo mà làm lễ,
khen anh em vợ chồng ba
người ấy.

Đến, chừng tháng bảy tháng tám,
đã cuối mùa nắng, vua Hùng-Vương
đi tuần đến nghĩ ở chỗ ấy, thấy cái
đền ấy cây cau tươi tốt, nhiều trái,
mà cây trầu cũng nhiều lá, vua lên

hòn đá đứng xem, hỏi thăm các việc
thăm khen một lúc lâu, rồi sai ông
quan nhỏ bẻ trái cau, hái lá trầu,
vua nhai thử dấy, nhỏ nước cốt trầu
ở trên hòn đá, thấy cái mùi nước
cốt, nó tươi đỏ, biết là miếng ngon,
lấy đem về, cùng với trái cau lá trầu
hiệp lại, mà ăn, ngon lắm, lại đỏ
môi, rồi ban cho trong thiên-hạ các
nơi trồng lấy hai cây ấy, hề việc lấy
vợ gả chồng, thì trước lấy trầu cau
làm lễ.

Chuyện A-Đào-Nương

Làng Đào-Khương, huyện Tiên-Lữ,
có một thôn nhiều con gái đẹp, làm
nghề đi hát.

Khi ấy cuối đời nhà Hồ, người nước
Ngô đến nước Nam; tùy theo nơi
mà đóng đồn, cái thôn ở làng Đào-
Khương cũng có đồn đóng.

Và người nước Ngô vốn là sợ muỗi,
mỗi một người may một cái túi mà
nằm; người lấy từng thớ mà thắt
miệng túi lại để tránh cái độc con
muỗi, chỉ để một người ở ngoài, chờ
khi nào thức giấc mà mở miệng túi,
khi ấy lấy thớ ấy có A-Đào-Nương
là người đẹp lắm và hát hay, múa
khéo, hơn cả xứ ấy.

Người nước Ngô thương yêu,
thường bắt hát để làm vui, mà cả ấy
cũng khéo chiều, buổi nào cũng lấy
làm yêu cả ấy, điều tin mà không
có nghi gì, từ sau vào hát cả túi mà
nằm cho cả ấy được thối túi, lại mở
túi, ngày ngày lấy làm việc thường,
khi đó xứ ấy người nước Ngô càng
lắm hơn, ở trong làng người khỏe
mạnh thì trốn đi nơi khác chỉ để
người già yếu ở lại nhà mà thôi.

À ấy cùng người xứ ấy làm mưu
chợ khi nào người nước Ngô ngủ
say, đem khiêng mà bỏ xuống khe ở
gần thôn ấy, một lần bỏ trôi ra
ngoài sông lớn, đêm nào cũng làm
như thế, người nước Ngô hại hết
không biết là bao nhiêu, từ đó đắp
đất làm cái dấu, để mà dòng số
quần.

Người nước Ngô thấy quần hao
thiếu hơn phân nửa, không biết là
cố làm sao, tức thì đem đóng đồn
ở xứ khác.

Dần xứ ấy được nhờ ơn cả ấy mà
sống đến sau nhờ cái công cả ấy làm
đền mà thờ, đặt tên thôn ấy gọi là
A-Đào-Thôn, đến nay hãy còn một
cái miếu nhỏ ở trước chợ thôn ấy
người ta ai có kêu cầu việc gì điều
thấy linh nghiệm.

NHỮNG SÁCH CỦA BÀN XÀ IN RA

In bán rồi:

Tại Bảo-quán Lục-tỉnh Tân-văn có bán những sách quốc-ngữ sau đây:	
Sơ học luân lý, TRẦN-TRONG-KIM. . .	0 380
Thơ La Fontaine điển nôm, NG. V. . .	0 10
Vấn. Quyền thứ nhì.	0 05
Quyền thứ nhì.	0 05
Chuyện trẻ con của Perrault tiên- sanh điển nôm, NGUYỄN-VĂN-VĨNH	0 10
Chuyện trẻ con của Perrault tiên- sanh điển nôm, NGUYỄN-VĂN-VĨNH	0 10
2 liwet.	0 10
Sư-phạm giáo khoa, TR-TRONG-KIM	0 40
Nam sử sơ học, TRẦN-TRONG-KIM	0 30
Ấu-học tập-đọc, NGUYỄN-BỘ-MỤC	0 10
Nam sử sơ học, TRẦN-TRONG-KIM	0 30
(2 Livret).	0 30
Văn Quốc Ngữ, PHẠM-VĂN-HỮU. . .	0 25
Tiểu-học tập-đọc, NGUYỄN-BỘ-MỤC. .	0 10
Ấu-học cách-trí độc bản, TRẦN-VĂN- QUANG.	0 20
Ấu học luân-lý tập-đọc, NGUYỄN-BỘ- MỤC.	0 10

Sách hữu ích

(Un livre utile)

Ông F. H. Schneider, là người đáng
cho là tờ việc nhà in bên Đông-đương,
mới in ra, theo cuộc phổ thông giáo
khoa thư xá, một bộ sách rõ là hữu
ích cho hết thầy những kẻ nào
chuyên nghề diễn khí hay là có ý
thích việc thông hiểu cách dùng diễn
khí làm nguồn cội mẫu nhiệm sức
mạnh.

Người làm sách hiệu - Thiết hành
điền học - ấy là người đồng quan
chúng ta, qui danh Alexis Lan,
Bác-sĩ diễn học, cựu học sinh trường
kỹ nghệ và chế tạo (1).

Sách này trọn bộ là tám cuốn, giải
thích đủ phương diễn học chuyên
môn.

Một cách rất khiêm nhường, rất
qua đời khiêm nhường, người làm
sách lại cắt nghĩa trong bài tựa cũng
chúng ta rằng chẳng dám nào có ý
muốn giúp những kẻ cố công mà ao
ước cái lương tâm bộ trong nghề
nghiệp của mình. Chúng tôi cũng
mới ý kiến với ông Lan, rằng sách
«Thiết hành điền học» sẽ đặc đại
công đức cùng những kẻ cố công
bên-quốc trong nghề diễn khí; nhưng
mà chúng tôi lại trong rằng hết thầy
mọi người, từ kẻ sang trong thiên-hạ
mà muốn lịch thiệp những việc
lấn biển trong môn bác học tri tri, cho
đến những người trong đạo nghệ
cũng kẻ khác vui thích theo công
cụ học diễn khí, thì cũng đều tìm ra
đại ích lợi trong pho sách hay này.

Và lại sách như vậy là nên phát
rái ra cho các trường xứ ta, ai ai
cũng đều hiểu được, vì người làm
sách đã gia công diễn khí ra hai
thứ tiếng Pháp cùng Việt, cũng thấy
an tâm.

(1) Có bán tại nhà in F. H. Schneider -
Phần thứ nhất, cuốn thứ nhất - giá 0\$50.

TÔI KHÔNG ĐÓI BỤNG!

Ng là cần thương thiên hạ bằng nghề nói
trong lúc giờ người bán mà đồng với chức
đáng để dưỡng khí-lực mình để heo liên
trong cơn làm lung.

Trong lúc nóng nực

Nếu Chư-lớn muốn ăn nóng lực học
thương thì chớ khi dùng những rượu khai
vị đơn ra giả dối (aperitifs frelatés) mà
nhiều khi tuy đắt tiền rất mà lại chỉ có
trung một đôi khi lên hai, đàng đâu cũng có
bản thì rượu ấy, sẽ thường uống nó thì
lần lần rượu, ấy làm tiêu tán nếm dịch
(la magre) trong bao tử rồi lần lần nó
làm cho mình thực hết trí kỷ vị.

Vi sao vậy?

Trước một khước động họ khi nuốt bản
mà dùng cơm thì chúng nên dùng thứ rượu
giết, cũ-nồng.

MỘT LY BÈ

QUINA GENTIANE

Là thứ rượu của các thầy ta
đóng San-Paolo (Espagne), đời, xứ
ấy là xứ nông nực, cũng như xứ
Đông-đương ta đây. Uống rượu
lên bằng các thứ thảo mộc tinh ba rất có
danh tên thuốc là:

QUINQUINA và GENTIANE

Mà các thầy tu ay dùng cốt dưỡng bất-hà
mà đem vi dâng làm cho dễ uống, mới lại
thanh tho, dẫu cho ai mà hay ken lựa cũng
chứng chẻ dẫu.

Phải nài

mời tiếm mình mua cái hiện dãn trên và
như vậy:

Nhà MAZET

đường Paul Blanchy, môn bài số 10, Saigon,
rời uống thử mà coi, thiết quả như lời tôi
nói chứng sai.

Có bán trong các tiệm hàng-xén.

Thuốc điều hiệu GLOBE

Hút không hề khô cổ

«Có một hình hàng Denis Frères từ
thuốc này mà thôi.»

ATELIER de GRAVURE sur MÉTAUX & MARBRES
En Tous Genres
Prix Modérés

NG. CHI-HOÀ
GRAVEUR

42, Rue Amiral-Dupré - SAIGON

Kính trình chư quý vị tôi có lập TIỆM KHÁCH
ĐẦU ĐỒNG VÀ MÙ THUNG-TIMBERS CUIVRE ET
CAOUTCHOUC; bằng đồng, chạm mô bia đá chạm
thạch để mà (pierrres tombales), có đủ thứ con
đầu là. Quý khách muốn dùng kiểu nào xin
thờ cho tôi thì tôi sẽ gửi catalogue cho quý vị
ý theo nào thì tôi hết lòng làm cho quý vị và
giá thiệt rẻ, tôi rất đỗi ơn vô cùng.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA
GRAVEUR
42, Rue Amiral-Dupré - SAIGON

Rượu TONI-KOLA SECRETAT là rượu
rất bổ hơn các thứ rượu khác, bổ nước
đá vào thì thanh thì rượu rất về sanh.

Hãy dãi bán hĩa thiết mình một ty
TONI KOLA
Minh hàng DENIS freres từ mà thôi.

Nhà Denis freres tại Saigon rao riêng
cho các bạn hàng rằng: Các thứ rượu cháo
cũn hàng rất kỹ công. Hàng sống lỏng gọt
bổn giá và màu rượu cho không miền là
phải có xin thì đáng.

ĐỒNG ÂM TỰ-VI

Có phụ thêm những chữ
không phải đồng âm mà khác viết

Dictionnaire des Homonymes annamites
Accompagné d'un appendice
comprenant tous les mots difficiles à écrire

par NGUYỄN-VĂN-MAI
Professeur d'Annamite au Collège Chasseloup-Laubat
Membre du Comité de Perfectionnement de
l'Enseignement indigène en Cochinchine

Trong sách này có đủ những chữ khó
viết, hoặc chữ Đồng âm cùng chữ không,
nhằm Đồng âm, mà phải viết dẫu hỏi hay
là dẫu hỏi, hoặc viết d hay là g ở trước
e hay là t, có g hay là không g ở sau.

Nhơn có lời châu thì của quan Đốc học
chánh, ngày 31 août 1916, dạy rằng «Hèn
các khoa thi tôi đây, thì trong những bài
học về tiếng annam quan giám khảo chấm
vô hết sức nghiêm s. Vì nên tôi ngỏ ý đon
bồn hãy, ngỏ hầu giúp các trò viết chữ
quốc-ngữ cho trong theo Tự-điền-Gentreb
và Paulus Cua. Hèn có nghĩ nghĩ chữ nào,
lặt quyen này ra mà coi, thì viết không sai.»

Bản tại tiệm Quỳnh-Mỹ, 20, rue Amiral
Courbet (Chợ Bến-thành mới), và các nhà
in và bán sách Annam tại Saigon.

Giá: 0 \$ 40

Tại nhà in ông F. H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordodun - SAIGON

KIM-VĂN-KIỀU, ông P. Trương-Vinh-Đy
in lại rồi.

Kháng hình 1\$ 00 | Có hình 2\$ 00 | Thẻ ghi 0\$ 30

THUỐC LÁ VẤN NỖI HIỆU JOB

là một hiệu thuốc tốt nhất. Những người ghiền thuốc mà muốn giữ vệ-sanh, khỏi hư phổi, không ráo cổ họng, thì nên dùng thuốc hiệu ấy mà thôi. Vì thuốc này có các quan chuyên-môn thì ở ở những đại-học đường ra, đứng độc-biệt việc chế thuốc. Duy chỉ có thuốc hiệu này vẫn bằng giấy JOB thật hiệu, thì khough iệun thuốc nào bằng hiệu ấy cả.

THẬT GIẤY VẤN THUỐC LÁ-HIỆU

JOB

THUỐC LÁ VẤN NỖI HIỆU JOB là được cấp hộ-đăng-ban-lưu-hành ở trường Đại-học Y khoa năm 1918 và 1919

Của ông Jean BARDOU chế ra, hiện mẫu để kỹ tại Tòa-án Nay con trai ông ký là ông Pierre BARDOU nổi nghiệp. Hiệu giấy này đã được 450 cái Mè-dây, 119 cái bằng vàng, 125 óp bằng Đanh-áp. 62 lần được đánh Ngoại-hạng. Chủ lãnh trưng bán là: ở Toulouse, 84 de Strasbourg, số 72-74 J.Z.- Pauthac ở Paris, Rue Béranger, số 21. Lãnh trưng bán tại: BOY LANDRY ở 56 19 đường Bonnard, Saigon. Đông-dương là ông ở 56 19 đường Francis-Garrier (Số 1) Hoàn-kiểm ngay góc Dừa Hè-m(4). Bán lẻ ở các hiệu thuốc-lá hoàn cầu.

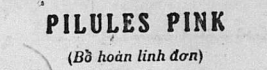
THUỐC LÁ VẤN NỖI HIỆU JOB là được cấp hộ-đăng-ban-lưu-hành ở trường Đại-học Y khoa năm 1918 và 1919

Ai là chàng biệt Giấy vấn thuốc lá JOB, là hiệu giấy tốt nhất Giấy cháy được hết không có tàn giấy vụn nhỏ thờ, mà chế theo phép vệ-sanh rất cần mật. Xưa nay kể đã hàng nghìn người làm mao giấy JOB, vì giấy JOB là giấy tốt nhất trong thế-giới, nhưng bản-hiệu đã thừa các tòa-án, đã nghĩ xừ trọng phạt các nhà làm mao rói. VẬY HỨT THUỐC HIỆU JOB là bảo thủ sức khỏe và lợi là rành nhất thuốc ngon.

HOÀI DƯƠNG BÌNH

Muốn trừ cái bệnh hoài dương thì phải lựa thứ thuốc bổ huyết bổ cân mà uống mới đặng. Trong cái bệnh hoài dương này có nhiều cơ, một là não-cân có bệnh, hai là cốt chủy suy khuyết. Thường là cái việc giao cấu thì nó tăng nơi não-cân, nếu não-cân hư bại thì tinh khí đục loai-đoa. Bởi vậy ai có bệnh ấy nên uống thuốc Pilules Pink là một vị thuốc bổ não, cái sức nó bổ huyết bổ cân hay làm cho ngủ tưng lạc phủ hưng vượng, thần thể tráng kiện, chẳng những sáng sảng trong việc làm ăn, mà lại nâng đỡ đi du thực nữa. Tuy Pilules Pink tạnh được mạnh liệt như vậy mặc lòng, chớ kỳ trung hiệu hậu, uống nó vào vô hại. Tại xứ Thổ-nhĩ-kỳ và xứ Ai-cập là chỗ đôn ông hay có năm thế bấy thiếp, thì hoàn thuốc Pilules Pink bán đắt vô cùng, thiên hạ ưa dùng vì nó chữa cái bệnh hoài dương rất hay rất lạ.

Trong các tiệm thuốc có bán, có trữ tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Sa-gon. Mỗi hộp giá là 3 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

THUỐC HAY (Le meilleur des médicaments)

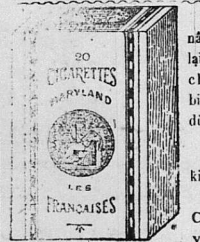
Nếu chur-tôn đau lì vị, ăn không được tiên, trong bao tử hay đau bọt khó chịu, biếng ăn thì chur-tôn hãy mua rượu Quina Gentiane mà uống một ly nhỏ trước bữa cơm, rồi sau bữa cơm nống một ly nữa. Rượu này có bán trong các tiệm hàng-ván.

LỜI RAO

TẠI QUÁN Lục-Tinh-Tân-Văn. 1º Ngạc-hạp 1916 thiết giá 0 \$ 20 (không phải 0 \$ 40). 2º Tiên-cần-bảo-hầu thứ 8. 0 30 3º Tướng Lục-văn-Tiên ... 0 30

Đụn tại nước Longsa. Dạng sữa thường hàng trong hoàn cầu, vẫn vậy. Sữa khỏe, Mạnh mẽ, vẫn vậy. Sản đất Normand hiệu LA petite fermière đụn tại tỉnh Normand ở Le Trou Normand ở Le Trou de Bray đụn một cách rất kỹ công, tuy làm ra đắt mà tính chất hãy còn như sữa tươi sạch, Bò xứ Normand tự nuôi này có cả hoàn cầu.

Thuốc vẫn này đắt o mà lại chắc, đụn cho người biết hút thuốc dùng. Xin hỏi Kiện tài hàng Berthet, Charrière và Công ty. Hễ thử rồi thì tra nó luôn luôn.

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1892 + + NHÀ NGÀNH TẠI HAIPHONG, BORDEAUX, SAIGON, HANOI. Hàng DENIS FRÈRES trữ savon hiệu « Bonne Mère » là thứ sa-bon tốt hơn hết các thứ khác. Còn ai tra đống thứ rượu lá, thường gọi là Oenocoma thì hãy mua thứ rượu sau này: Một là « Feni Kain Secretat ». Hai là: Saint Raphaël Ducois. Hàng này cũng có bán cả các tốt và chắc lắm, hiệu là từ Dubois Oudin ». Còn ai hay hút thuốc Cigares thì mua thứ Cigares El Conde thì là sẽ ưa nó vì giá đã rẻ mà lại mùi nó ngon ngọt nữa. Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này: Rượu chắt trắng và chắt đỏ trong thùng và chiếc ra ve. Rượu Champagne: Vve Clicquot-Ponsardin. Roederer. Moët et Chandon. Rượu Tisane de Champagne supérieure: B. et S. Perrier. Rượu Tisane extra: Marquis de Bergey. Hàng này cũng có bán thuốc gỏi và thuốc vẫn rói hiệu Le Globe và giấy hát thuốc kêu là « Nil » có thứ rượu kêu là: vieille Eau-de-vie Dejean, Rhum Negrita. Liqueurs và cognacs Marie Brizard, và Roger. Bière Gruber và Bière Lorraine. Rượu Madère, Malaga và Muscat de Frontignan Rivoire. Có bán máy viết hiệu Remington và các thứ đồ phụ tùng. Cũng có trữ các thứ hộp quẹt Đông-Dương, và ngoài Bến-thủy, gần Annam và đàng quẹt Hân-ô(Tonkin) nữa. Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy. Maison DENIS FRÈRES, SAIGON

CÓ MỘT MINH NHÀ NÀY CÓ QUÊN THAY MẶT CHO NHÀ ĐỐC SÙNG VÀ LÀN XE MÁY TẠI THÀNH St-Étienne MÀ THỜI HANG F. MICHEL, CAIFFORT Successeur ở đường Catina số 36. Có Bán SÙNG Sẻ thể và đủ kiểu. Bì THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ và CỜ NỮ-TRANG. ĐỒ ĐẸ TỐT LẠI GIÁ RẺ Lạ-Chau muốn mua vật chi thì xin đi thư như vậy. M. F. MICHEL, CAIFFORT Successeur, ở rue Catina. - SAIGON.

ÔNG LÊ-VĂN-VÔ

Là Lương-y cựu nhà-nước, học tại Hàng-lâm-y-viện bên tây (Alger) Đã có coi các nhà thương bên tây và Annam động 35 năm. Trị đủ chứng bệnh trong nước Nam. Ai muốn uống thuốc xin tới tại nhà ở Dakao, đường Paul Bert số 43, ngang rạp hát của ông, Đốc-phủ-Kiệt.

XIN MÀY ĐẾN THỬ XEM...MÀU LÁM! MÀ NHỮNG CẢM TIỆM MÀY NGUYỄN-HỮU-SANH

Mày đủ các kiểu áo xiêm quần, dài và y-phục Âu-châu (paletot) theo thời thế. Có bán sẵn, vải-bò, tơ-lụa, kiểu mới đồng-lạ. Lược-ông Bắc, Châm-châu Tân, cũng hàng Tây, hàng Nhứt-bồn, các màu sắc.

Vân, Mho, Xuyên, Lành, Trung-huê, Nhuộm Gia-dụng, thật tốt!

Thơ, tuồng, truyện, Quốc-ngữ bán cả và bán lẻ vãn vãn!!!
Nếu chú-qui-vi, muốn hỏi kiểu dễ chi, xin viết thư để:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
190, Quai de Belgique Cũn-ông-lãnh, SAIGON.

Lời tự thuật của một người đi du lịch

(Recit d'un touriste)

Trong buổi tối đi du lịch về nhà sáng hôm kia tôi hay sai thuốc điếu không biết bao nhiêu mà kể.

Tôi hút điếu thuốc bán các nơi, đây có thuốc điếu Cigarette Diva thật ngon hơn hết, hút nó không khô cổ và khỏi sanh bệnh hoạn, vì thuốc này không có nhựa như các thuốc kia. Khó nó thơm tho và dịu lăm. Có bán trong các tiệm bán đồ tạp vụ (épicerie) và trong các quán café.

TRỊ BỆNH YẾU PHÁP

(Conseils médicaux)

Con ơi muốn cho trong nhà một thứ rượu mà dùng trong lúc đau rét, hoặc nóng lạnh, thì hãy mua rượu Khum man là rượu thiên hạ rất chóng và lại tốt hơn các thứ rượu khác.

Hãy coi chú tôi kẻo lầm thứ gì bán tại chợ ngoài này sẽ có nhân chứng.

Có bán trong các tiệm hàng...

TẠI NHÀ IN
ÔNG F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordom
SAIGON

Lectures Françaises

Ông CARRÈRE
SOẠN

Gồm nhiều chuyện hay và có ích.

Trước hết nói về nước Lang-sa sơ khai cho đến lúc thành trị báy giờ, sau hơn một trăm bài đủ các thứ chuyện khoa ngôn ngữ.

Giá..... 1 \$ 00
Tiền gửi..... 0 10

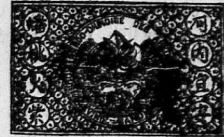
Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordom - SAIGON

NAM VIỆT SỬ KÝ

1. Sơ khai nước Annam.
2. Đời nhà Ngô tới Nguyễn.
3. Đời Nguyễn tới Đại-pháp.
Giá mỗi cuốn 0 \$ 25
Tiền gửi 0 02

HÃY HỎI THƯ HỘP QUỆT

HIỆU NÀY

LÀ THỨ TỐT HƠN CÁC THỨ KHÁC

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Nordom - SAIGON

CÁCH LẤM BÁNH VÀ MÚC - Day
nhỏ, ngon rất thơm, ăn và đẹp
Giá 0 \$ 40
Tiền gửi 0 04

PHÁP ĐÔNG THUỐC BỒ VÀ TRỊ ĐÀM

THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông lương-y GUILLÉ

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quan lương-y GUILLÉ lấy làm thần hiệu trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TÍ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GÁM, ĐAU MINH, RÉT VỎ DA, hoặc CHÓI NƯỚC, BỆNH KIẾT, BỆNH HO DẠI, BỆNH CÚM, GÈ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có TRUNG LẠI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XÒ rất tiên và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bệnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đăm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XÒ

nên cũng rất trong thì Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillé.

Chính chủ thứ thuốc này là nhà: PAUL GAGE FILS, nhất hạng báo chí y sanh, ở đường GRENELLE ST GERMAIN môn bài số 8, ở tại đó thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC ĐƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

KHOAN CHẤT THỦY

(Nước suối kim thạch)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYỂN

VICHY CÉLESTINS

Có bán ngay tại đây. Trị bệnh đau thần, bệnh đau bụng-quang, bệnh Phong - Thạch-lâm-bệnh (kết) - Đau máy chớ lết-lết.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bệnh đau gan và bệnh đăm.

VICHY HOPITAL trị bệnh thương ỉ, trường nhiệt.

Hãy coi chừng đồ giả mạo, thì mua phải chỉ cho trắng thè nước nào mình muốn uống.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TRỊ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối kỳ mà rẻ. Có hộp và có ve.

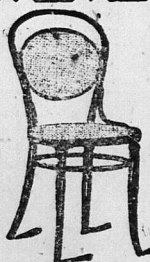

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đẹp nước xít (môi-khi-chất).

TẠI HÀNG NÀY CÓ BÁN ĐỦ

THỦ GHẾ THONET

mặc tình quan khách
muốn lựa mua thứ nào cũng được

Giá rẻ hơn mọi nơi

Xin viết thư hỏi sách riêng về hình kiểu ghế và giá cả nơi Hàng BERTHET, CHARRIERE & Co ở đường Kinh-lập, môn bài số 68. - SAIGON.
ĐÂY LÀ CHÁNH HIỆU GHẾ THONET. BẠN GIÁ RẺ HƠN KHÁP MỌI NƠI

Le Directeur-Gérant : SCHNEIDER.
Certifié l'insertion...
Saigon, le _____ 19__

Vu pour légalisation de la signature
de M. _____
Saigon, le _____ 19__
Le Maire de la Ville de Saigon

Saigon - Imp. F.-H. SCHNEIDER
Certifié le tirage à mille trois cent ex